

*В. А. Колесник,
старший викладач кафедри публічного адміністрування,
ПАТ "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"
ORCID ID: 0000-0002-3395-9205*

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.4.122

ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ УЧАСТІ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ У ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРАХ

V. Kolesnyk,
Senior Lecturer, Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management (IAPM)

PROCEDURAL ASPECTS OF PARTICIPATION OF AUTHORITIES IN PUBLIC-LEGAL DISPUTES

У статті розкрито сутність та особливості публічно-правових спорів через виявлення їх процесуального аспекту, а саме формування адміністративних справ, виявлення сфери їх виникнення у публічно-правовому полі, здійснення публічно-правових відносин, особливостей реалізації владних повноважень при виконанні управлінських функцій.

З'ясовано, що процесуальні аспекти розгляду публічно-правових спорів виявляються у площині застосування норм публічного та приватного права, застосування порядку цивільного, адміністративного або господарського судочинства, виявлення процесуальних проблем застосування спорів як ефективного інструменту публічного права.

Характерною процесуальною ознакою публічно-правових спорів визначено сферу їх виникнення, а саме публічно-правові відносини, тобто передбачені нормами публічного права суспільні відносини, що виражаються у взаємних правах та обов'язках їх учасників у різних сферах діяльності суспільства, зокрема пов'язаних з реалізацією публічної влади.

Процесуальні аспекти розгляду публічно-правових спорів визначені через компетенцію адміністративних судів, яка поширюється, зокрема, на спори юридичних та фізичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності, а також спори за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, встановлених законом.

Наступними процесуальним аспектом публічно-правового спору визначено сферу виникнення спору з відносин, які можуть бути врегульованими нормами цивільного, господарського чи адміністративного права, та з'ясування чи пов'язані ці відносини зі публічно-правовими відносинами.

У роботі виявлено проблеми процесуального характеру у питаннях розгляду публічно-правових спорів. Зокрема визначено, що процесуальним аспектом публічно-правових спорів є те, що під час вирішення питання про відкриття провадження у справі, суд має з'ясувати, чи є спір

приватноправовим або публічно-правовим. Наступна проблема знаходиться у площині застосування адміністративної юрисдикції по відношенню до розгляду публічно-правових спорів.

The essence and peculiarities of public-legal disputes are revealed in the article through revealing of their procedural aspect, namely formation of administrative cases, revealing the sphere of their occurrence in the public-legal field, realization of public-legal relations, peculiarities of exercising power in the performance of administrative functions.

It has been found that procedural aspects of public-law litigation are manifested in the field of application of public and private law, application of civil, administrative or commercial judicial procedure, and identification of procedural problems of using disputes as an effective tool of public law.

A characteristic procedural feature of public-law disputes is defined by their sphere of origin, namely public-legal relations, that is, by the rules of public law, public relations, which are expressed in mutual rights and obligations of their participants in various spheres of society, in particular related to by the exercise of public authority.

Procedural aspects of litigation are defined through the competence of administrative courts, which extends, in particular, to legal and natural persons with the subject of power to appeal against its decisions (normative acts or legal acts of individual action), actions or omissions, as well as disputes concerning the petition of the subject of power in cases established by law.

The next procedural aspect of a public-law dispute is to determine the scope of the dispute arising from relations that may be governed by the rules of civil, commercial or administrative law, and to determine whether these relations are related to public-law relations.

The problems of procedural nature in the issues of public-law disputes are identified in the work. In particular, it is determined that the procedural aspect of public-law disputes is that, in deciding whether to open proceedings, the court must determine whether the dispute is private or public-law. The next problem lies in the scope of administrative jurisdiction over public-law litigation.

Ключові слова: публічно-правові відносини, органи публічної влади, публічно-правовий спір, суб'єкт влади, повноважень, процесуальні аспекти.

Key words: public-legal relations, public authorities, public-law dispute, subject of power, procedural aspects.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

З огляду на процесуальні особливості публічно-правових спорів, потреби їх виявлення та розробки процесуальних аспектів публічно-правових спорів у практиці та науці публічного управління та адміністративного права відсутнє комплексне систематизоване напруження цього наукового завдання.

У наукових розробках щодо понять публічного та приватного права та застосування їх норм у практиці державного управління увага в основному акцентується на великому теоретичному значенні розподілу національного права на підсистеми публічного і приватного права, у той час як практично-процесуальне значення цього розподілу майже не розробляється. Процесуальні аспекти розгляду публічно-правових спорів виявляються у площині застосування норм публічного та приватного права, застосування порядку цивільного, адміністративного чи господарського судочинства, виявлення процесуальних проблем застосування спорів як ефективного інструменту публічного права.

Загальною проблемою визначено процесуальні та матеріальні аспекти у питаннях розгляду публічно-правових спорів з метою збільшення ефективності застосування публічно-правового спору як одного зі способів встановлення, захисту, розмежування компетенцій органів публічної влади, у тому числі їх повноважень. Невирішеною частиною загальної проблеми є визначення передумов до процесуальної частини розгляду публічно-правових спорів та вивчення процесуальних особливостей розгляду публічно-правових спорів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕННЯ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження сутності та процесуальних особливостей розгляду публічно-правових спорів неодноразово ставало предметом наукових розробок. Особливості виникнення публічно-правових спорів, сфер їх існування, співвідношення з іншими поняттями публічного управління викладено у наукових працях в сучасній науковій юридичній літературі В.Б. Авер'янова, Ю.П. Би-

тяка, І.Л. Бородіна, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.В. Кузьменко, Т.О.Мацелика, О.І. Миколенка, О.П. Рябченко та низки інших науковців. Проблематика сягає питань приватного та публічного права, які представлені у працях О.А. Банчука, О.В. Батанова, С.О. Борисевич, В.О. Котюка, Т.О. Мацелик, В.М. Селіванова, О.Ф. Скакуна та інших науковців. Відомі праці, проведені на рівні комплексних монографічних досліджень, зокрема О.В. Кузьменко в дисертації "Адміністративний процес у парадигмі права" (2006), де порушуються питання адміністративно-позовного провадження, підкреслюється, що воно належить до конфліктних адміністративно-процесуальних відносин, надається прерогатива їх вирішення в порядку адміністративного судочинства [1, с. 24—25]. Окрему увагу приділено питанням юрисдикційності поняття публічно-правового спору. Доктор юридичних наук Н.Є. Хлібороб визначила правову природу публічно-правового спору через його ознаки й особливості як предмета юрисдикційної діяльності адміністративного суду (2012) [2]. О.П. Рябченко піднімає проблему розмежування конституційної та адміністративної юрисдикції категорії "публічно-правовий спір". У вітчизняній науці спостерігається також більш галузеве спрямування до вивчення питань застосування публічно-правових спорів у практиці та науці публічного управління загалом [3].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Дослідження має на меті розкрити процесуальні аспекти участі суб'єктів владних повноважень у публічно-правових спорах. Для досягнення мети у роботі поставлено такі завдання:

- окреслити сутність публічно-правових спорів через виявлення процесуальних аспектів публічно-правових спорів;
- виявити процесуальні аспекти розгляду публічно-правових спорів з метою їх аналізу в контексті здійснення управлінської функції суб'єктами владних повноважень;
- визначити проблеми процесуального характеру у питаннях розгляду публічно-правових спорів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ст.4 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — КАС України) [4] розкрито поняття публічно-правового спору та ознаки, за якими виявляють, визначають та здійснюють розгляд публічно-правових спорів. Визначено, що публічно-правовим вважається спір, коли хоча б одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень, і спір виник у зв'язку із виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій. Або хоча б одна сторона надає адміністративні послуги на підставі законодавства, яке уповноважує або зобов'язує надавати такі послуги виключно суб'єкта владних повноважень, і спір виник у зв'язку із наданням або ненаданням такою стороною зазначених послуг. Або хоча б одна сторона є суб'єктом виборчого процесу або процесу референдуму і спір виник у зв'язку із порушенням її прав у такому процесі з боку суб'єкта владних повноважень або іншої особи.

Публічно-правовий спір це складне сутнісне утворення, тому у контексті розгляду його змістового наповнення потрібно розглядати його матеріальний та процесуальний аспект. Матеріальний аспект публічно-правового спору виявляє сутнісні протиріччя між суб'єктами такого спору, які виникли у зв'язку з реалізацією прав, свобод та інтересів цих суб'єктів у сфері публічно-правових відносин.

Процесуальний аспект розкриває сутність публічно-правового спору як предмета розгляду адміністративними судами, тобто як адміністративної справи. Узагальнено, що суб'єктами публічно-правового спору вважаються особи, між якими виникли розбіжності з приводу реалізації їх прав та обов'язків у публічно-правових відносинах. Узагальнення щодо визначення об'єкту публічно-правового спору визначено як права, свободи та інтереси, у тому числі публічний інтерес, реалізації або задоволенню яких перешкоджає суб'єкт владних повноважень.

Отже, виявлено такі сутнісні ознаки процесуального аспекту публічно-правового спору:

- формування справи адміністративної юрисдикції;
- наявність розбіжностей щодо реалізації компетенцій суб'єктами спору;
- здійснення суб'єктами публічно-правових відносин;
- публічно-правових спір є предметом розгляду у адміністративних судах;
- одна із сторін спору володіє владними повноваженнями.

Одним із процесуальних аспектів публічно-правових спорів є те, що під час вирішення питання про відкриття провадження у справі, суд повинен вирішити чи є спір приватноправовим або публічно-правовим.

В юридичній літературі запропоновано низку критеріїв, які застосовуються на теоретичному рівні, а саме в тих випадках, коли відтині чіткі параметри, вихідні дані, деталізація суспільних відносин, а, отже, і публічно правових відносин, як їх складової. Доктор юридичних наук, професор Миколенко О.І. пропонує при розмежуванні публічних і приватних відносин виділяти і враховувати такий критерій як відмінність суб'єктів відносин [5]. О.А. Банчук наголошує про те, що для визнання відносин публічно-правовими необхідно, щоб їх обов'язковим учасником була особа, яка бере участь у них для здійснення наданих їй владних повноважень. Приватноправові ж відносини характеризуються участю в них осіб, у тому числі й органів державної влади, органів місцевого самоврядування, що реалізують у них лише свою цивільну правоздатність [6, с. 185—187]. Автор доводить думку, що з таким твердженням можна погодитися частково, адже не будь-яка особа, яка наділена владними повноваженнями, управлінської компетенцією може мати статус суб'єкта публічно-правових відносин.

Наступною процесуальною особливістю публічно-правового спору з'ясування питань щодо виникнення спору з відносин, врегульованих нормами цивільного права, та виявлення цих відносин зі здійсненням сторонами цивільних або інших майнових прав.

З огляду на положення статей 1 та 15 Цивільного процесуального кодексу України (далі — ЦПК Украй-

ни) [7], статті 2 КАС України [4] не вважається публічно-правовим і розглядається у порядку цивільного судочинства спір між органом державної влади та/або органом місцевого самоврядування та суб'єктом приватного права — фізичною особою, в якому фізична особа звернулася до суду за захистом права не публічного, а цивільного, зокрема права на відшкодування завданої шкоди. У таких випадках ці спори належатимуть до сфери цивільного права, навіть якщо у них задіяний суб'єкт владних повноважень.

Усуваючи розбіжності у застосуванні норм процесуального права, а саме статей 1, 15 ЦПК України, статей 2, 3, 17 КАС України судова палата у цивільних справах Верховного Суду України виходила з нижчевикладеного. Відповідно до статті 15 ЦПК України у порядку цивільного судочинства суди розглядають справи про захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів, що виникають із цивільних, житлових, земельних, сімейних, трудових відносин, а також з інших правовідносин, крім випадків, коли розгляд таких справ за КАС України (стаття 17), Господарським процесуальним кодексом України (статті 1, 12), Кримінальним процесуальним кодексом України або Кодексом України про адміністративні правопорушення віднесено до компетенції адміністративних, господарських судів, до кримінального провадження чи до провадження в справах про адміністративні правопорушення. Законом може бути передбачено розгляд інших справ за правилами цивільного судочинства.

Відповідно до КАС України компетенція адміністративних судів поширюється, зокрема, на спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності, а також спори за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, встановлених законом. Отже, можемо узагальнити, що не вважається публічно-правовим і розглядається у порядку цивільного судочинства спір між органом державної влади та/або органом місцевого самоврядування (суб'єктом владних повноважень) як суб'єктом публічного права та суб'єктом приватного права — фізичною особою, в якому управлінські дії суб'єкта владних повноважень спрямовані на виникнення, зміну або припинення цивільних прав фізичної особи. У такому випадку це спір про цивільне право, незважаючи на те, що у спорі бере участь суб'єкт публічного права, а спірні правовідносини врегульовано нормами цивільного та адміністративного права.

Іншою передумовою до розкриття сутності публічно-правового спору в контексті виявлення процесуальних чинників є питання виявлення того, чи виник спір щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень при реалізації ним управлінських функцій у сфері відповідних правовідносин. Отже, характерною ознакою публічно-правових спорів є сфера їх виникнення — публічно-правові відносини, тобто передбачені нормами публічного права суспільні відносини, що виражаються у взаємних правах та обов'язках їх учасників у різних сферах діяльності суспільства, зокрема пов'язаних з реалізацією публічної влади. Більш того, до суб'єктів владних повноважень належать публічні службовці, які наділені владними повноважен-

нями та здійснюють управлінські функції. Функціональний аспект та компетентнісний виступають формуючими у статусних характеристиках публічних службовців [8].

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 4 КАС України справа адміністративної юрисдикції — це переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір, у якому хоча б однією зі сторін є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа або інший суб'єкт, який здійснює владні управлінські функції на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень. Стаття 19 КАС України [4] визначає справи, на які застосовується юрисдикція адмінсудів. Отже, у нормативно-правовому полі зафіксовано сферу впливу юрисдикції адмінсудів, яка поширена на справи у публічно-правових спорах, а саме:

1) спорах фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів), дій чи бездіяльності, крім випадків, коли для розгляду таких спорів законом встановлено інший порядок судового провадження;

2) спорах з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби;

3) спорах між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління, у тому числі делегованих повноважень;

4) спорах, що виникають з приводу укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів;

5) за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, коли право звернення до суду для вирішення публічно-правового спору надано такому суб'єкту законом;

6) спорах щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму;

7) спорах фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації;

8) спорах щодо вилучення або примусового відчуження майна для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності;

9) спорах щодо оскарження рішень атестаційних, конкурсних, медико-соціальних експертних комісій та інших подібних органів, рішення яких є обов'язковими для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших осіб;

10) спорах щодо формування складу державних органів, органів місцевого самоврядування, обрання, призначення, звільнення їх посадових осіб;

11) спорах фізичних чи юридичних осіб щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності замовника у правовідносинах, що виникли на підставі Закону України "Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони", за винятком спорів, пов'язаних із укладенням договору з переможцем переговорної процедури закупівлі, а також зміною, розірванням і виконанням договорів про закупівлю;

12) спорах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів охорони державного кордону у справах про правопорушення, передбачені Законом України "Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень";

13) спорах щодо оскарження рішень Національної комісії з реабілітації у правовідносинах, що виникли на підставі Закону України "Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років".

Наступними процесуальними аспектами розгляду публічно-правових спорів можна вважати, визначені у ст. 21 КАС України положення. Позивач може заявити кілька вимог в одній позовній заяві, якщо вони пов'язані між собою. У випадках, якщо справа щодо пов'язаних вимог територіально підсудна різним місцевим адміністративним судам, то її розглядає один з цих судів за вибором позивача. Визначено, що у випадках, якщо справа щодо однієї з вимог підсудна окружному адміністративному суду, а щодо іншої вимоги (вимог) — місцевому загальному суду як адміністративному суду, таку справу розглядає окружний адміністративний суд. У випадках, якщо справа щодо однієї з вимог підсудна апеляційному адміністративному суду, а щодо іншої вимоги (вимог) — місцевому адміністративному суду, таку справу розглядає апеляційний адміністративний суд. Вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень або іншим порушенням прав, свобод та інтересів суб'єктів публічно-правових відносин, або вимоги про витребування майна, вилученого на підставі рішення суб'єкта владних повноважень, розглядаються адміністративним судом, якщо вони заявлені в одному провадженні з вимогою вирішити публічно-правовий спір. В інших випадках виявлені вимоги вирішуються судами в порядку цивільного або господарського судочинства.

На практиці достатньо часто відбувається випадки, коли прокурор звертається до суду з позовами, які направлені до поставачальників ресурсів (товарів, послуг, тощо) в інтересах органів публічної влади щодо таких питань: визнання недійсними рішень тендерного комітету, визнання недійсними договорів, повернення поставачальниками коштів на підставі ст. 1212 ЦК України як безпідставно набутого майна.

У таких випадках слід брати до уваги практику Верховного Суду України щодо того, в яких виняткових випадках прокурор може представляти інтереси держави в суді, які визначені чинним законодавством. До прикладу, у випадках, якщо відбудеться доведення нездійснення або неналежне здійснення захисту інтересів держави у публічно-правових відносинах суб'єктом владних повноважень, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження (у випадку публічних закупівель це може бути Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Державна аудиторська служба України), або підтверджено відсутність такого органу.

Розширене тлумачення випадків (підстав) для представництва прокурором інтересів держави в суді не відповідає принципу змагальності, який є однією із за-

сад правосуддя (п. 3 ч. 2 ст. 129 Конституції України). Наявність інтересів держави повинна бути предметом самостійної оцінки суду в кожному випадку звернення прокурора з позовом, про що зазначено у постанові об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 07.12.2018 р. у справі № 924/1256/17 [9]. Тому актуальним є питання визначеності правомірності звернення прокурора до суду в кожному конкретному випадку. Якщо необхідність такого звернення належним чином не доведено, то суд має звернути на це увагу.

Узагальнюючи здійснений аналіз, визначено, що один із основних чинників, який ускладнює поділ права України на публічне і приватне право, є відсутність критеріїв, за якими можна було б провести чітку межу між публічно-правовими і приватно-правовими відносинами.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

На підставі здійсненого дослідження та відповідно до поставлених завдань визначено висновки:

1. У статті розкрито сутність публічно-правових спорів через виявлення їх процесуального аспекту, а саме формування адміністративних справ, виявлення сфери їх виникнення у публічно-правовому полі, здійснення публічно-правових відносин, особливостей реалізації владних повноважень при виконанні управлінських функцій. Характерною процесуальною ознакою публічно-правових спорів виявлено сферу їх виникнення, а саме публічно-правові відносини, тобто передбачені нормами публічного права суспільні відносини, що виражаються у взаємних правах та обов'язках їх учасників у різних сферах діяльності суспільства, зокрема пов'язаних з реалізацією публічної влади.

2. Процесуальні аспекти розгляду публічно-правових спорів визначено через компетенцію адміністративних судів, яка поширюється, зокрема на спори юридичних та фізичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності, а також спори за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, встановлених законом.

Наступними процесуальним аспектом публічно-правового спору є сфера виникнення спору з відносин, які можуть бути врегульовані нормами цивільного, господарського чи адміністративного права, та з'ясування чи пов'язані ці відносини зі публічно-правовими відносинами.

Проаналізовано процесуальні аспекти розгляду публічно-правових спорів, визначені у ст. 21 КАС України. За ними здійснено визначення юрисдикції окружного адміністративного суду, апеляційного адміністративного суду, місцевого адміністративного суду, а також частково визначено можливості застосування порядку цивільного або господарського судочинства.

3. У роботі виявлено проблеми процесуального характеру у питаннях розгляду публічно-правових спорів. Зокрема визначено, що процесуальним аспектом публічно-правових спорів є те, що під час вирішення питання про відкриття провадження у справі, суд має з'ясува-

ти, чи є спір приватноправовим або публічно-правовим. Тобто, виявлена проблема знаходиться у площині поділу права на публічне та приватне та з'ясовано, що в Україні відсутні чіткі критерії, за якими можна було б здійснити таке розмежування, у тому числі між публічно-правовими та приватно-правовими відносинами.

Наступна проблема знаходиться у площині застосування адміністративної юрисдикції. Відомо, що юрисдикція адміністративних судів поширюється на справи у публічно-правових спорах. У Статті 19 КАС України визначено справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів та наведено їх чіткий перелік. З огляду на практику розгляду публічно-правових спорів цей список потребує розширення, зокрема щодо здійснення публічних правовідносин у сферах публічної служби, професійної діяльності публічних службовців, виявлення, встановлення та реалізації компетенцій органів публічної влади.

Іншою проблемою до розкриття сутності публічно-правового спору в контексті виявлення процесуальних чинників є питання виявлення того, чи виник спір щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень при реалізації ним управлінських функцій у сфері відповідних правовідносин, адже реалізація функцій не завжди створює управлінський вплив чи управління. Вирішення визначених проблем щодо формування адміністративних справ, виявлення сфери їх виникнення у публічно-правовому полі, здійснення публічно-правових відносин, особливостей реалізації владних повноважень при виконанні управлінських функцій є перспективами подальших розвідок у цьому напрямі.

Література:

1. Кузьменко О.В. Адміністративний процес у парадигмі права: автореф. дис.... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07 / О.В. Кузьменко; Київ. нац. ун-т внутр. справ. — К., 2006. — 32 с.
2. Хлібороб Н. Є. Публічно-правовий спір як предмет юрисдикційної діяльності адміністративного суду: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Наталія Євгенівна Хлібороб; Національний університет "Львівська політехніка". — Львів, 2012. — 22 с.
3. Рябенко О.П. Категорія "публічно-правовий спір": розмежування конституційної та адміністративної юрисдикцій // Вісник Конституційного Суду України. № 4—5. — 2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/580/1/541_IR.pdf
4. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України; Кодекс, Закон від 06.07.2005 № 2747-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
5. Миколенко О.М. Каральна функція адміністративно-деліктного права / О.М. Миколенко // Правова держава. — 2019. — № 33. — С. 71—77. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2019_33_12
6. Банчук О.А. Проблема розмежування публічного і приватного права у правовій думці України XIX — початку XX століття: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01

— теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / О.А. Банчук; Інститут законодавства Верховної Ради України. — К., 2007. — 214 с.

7. Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс, Закон від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

8. Карпа М.І. Статус державного службовця: функціональний, організаційний та компетентнісний аспекти // Державне будівництво: зб.н аук.пр. ДРІДУ НАДУ. — № 1/2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2017-1/doc/3/03.pdf>

9. Кірюшин А.А. Розширене тлумачення виключного переліку підстав для представництва прокурорів інтересів держави в суді не відповідає принципу змагальності (ВС/КГС № 923/129/17 від 05.12.2018). 12.03.2019. — Юридичний інтернет-ресурс "Протокол" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://protocol.ua/ua/vs_kgs_rozshirene/

References:

1. Kuz'menko, O.V. (2006), "Administrative process in the paradigm of law", Ph.D. Thesis, Law, Kyiv. nats. un-t vnutr. Sprav, Kyiv, Ukraine.
  2. Khliborob, N.Ye. (2012), "Public-legal dispute as a matter of jurisdiction of an administrative court", Ph.D. Thesis, Law, Natsional'nyj universytet "L'vivs'ka politekhnika", Lviv, Ukraine.
  3. Riabchenko, O.P. (2011), "The category of "public-legal dispute": delineation of constitutional and administrative jurisdictions", Visnyk Konstytutsijnoho Sudu Ukrainy, vol. 4—5, available at: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/580/1/541_IR.pdf (Accessed 25 Jan 2020).
  4. Verkhovna Rada of Ukraine (2005), "The Code of Administrative Proceedings of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (Accessed 25 Jan 2020).
  5. Mykolenko, O.M. (2019), "The punitive function of administrative-tort law", Pravova derzhava, vol. 33, pp. 71—77, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2019_33_12 (Accessed 25 Jan 2020).
  6. Banchuk, O.A. (2007), "The problem of the distinction between public and private law in the legal opinion of Ukraine of the XIX - early XX century", Abstract of Ph.D. dissertation, Law, Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
  7. Verkhovna Rada of Ukraine (2004), "The Civil Procedural Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (Accessed 25 Jan 2020).
  8. Karpa, M.I. (2017), "Civil Servant Status: Functional, Organizational and Competent Aspects", Derzhavne budivnytstvo: zb.n auk.pr. DRIDU NADU, vol. 1, available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2017-1/doc/3/03.pdf> (Accessed 25 Jan 2020).
  9. Kiriushyn, A.A. (2019), "Extended interpretation of the exclusive list of grounds for representing state prosecutors in court does not meet the principle of competitiveness", available at: https://protocol.ua/ua/vs_kgs_rozshirene/ (Accessed 25 Jan 2020).
- Стаття надійшла до редакції 17.02.2020 р.*